

Relatievorming

Huwelijk

Samenwonen

Een pastorale handreiking

NOTITIE KERKENRAAD GEREFORMEERDE KERK LELYSTAD

1. INLEIDING

De kerkenraad heeft zich bezonnen op het onderwerp relatievorming. Er is aandacht geschonken aan een drietal aspecten, te weten verkering, samenwonen en huwelijk. Aanleiding voor deze bezinning was dat binnen onze gemeente er nogal eens voor gekozen wordt om te gaan samenwonen. Ook komt het geregeld voor dat jongeren relaties aangaan met ongelovigen of met jongeren uit andere kerken. Uit gesprekken blijkt dat niet iedereen daarbij een helder beeld heeft van de Bijbelse boodschap en de betekenis daarvan voor vragen rond genoemde relatievormen. De kerkenraad heeft daarom besloten deze notitie ter bestudering en ter bespreking in de gemeente te verspreiden.

In onze samenleving heb je het niet gemakkelijk wanneer je rond relatievorming en seksualiteit een christelijke invulling van je leven zoekt. Seksueel verkeer binnen incidentele contacten, los van het huwelijk of voor het huwelijk is aanvaard. De hele campagne rond veilig vrijen gaat zelfs van dit gegeven uit. Een traditioneel huwelijk wordt gezien als een vorm naast vele andere mogelijkheden. Zeker als je jong bent komt van alle kanten een manier van leven op je af die anders is dan die de Bijbel ons leert.

Om in deze maatschappij een helder zicht te krijgen op wat God in Zijn Woord van ons vraagt op het gebied van verkering, huwelijk en samenwoning heeft de kerkenraad deze notitie opgesteld als beleidskader en als pastorale handreiking. Omdat samenwonen vaak voortkomt uit situaties van gemengde relaties is in het eerste hoofdstuk aandacht geschonken aan relatievorming en gemengde verkering.

Het schriftuurlijke onderwijs dat in deze handreiking wordt gegeven wordt door ons gezien als zeer actueel en belangrijk. We willen immers een volk zijn dat heilig is voor de HERE. Dat moet blijken in heel ons leven. Ook op die terreinen die door ons als erg privé en persoonlijk worden beleefd. Ook op dat tere punt van de relatievormen en de seksualiteit spreekt de HERE woorden die bevrijdend en beschermend zijn. Woorden die om geloof vragen; woorden die vragen om gehoorzaam luisteren.

De kerkenraad heeft hetgeen in deze handreiking staat niet zelf bedacht. Er is dankbaar gebruik gemaakt van wat er reeds binnen de gereformeerde (vrijgemaakt, maar ook de Nederlands en Christelijke gereformeerde) kerken beschikbaar is. We noemen daarbij de gereformeerde kerk van Almelo, die op zijn beurt weer gebruik gemaakt heeft van stukken van gereformeerde kerken in Groningen-N, Rotterdam-C en -Z, Nederl. geref. kerk van R'dam-Overschie en de Chr. Geref. kerk van Emmen. Verder is gebruik gemaakt van een notitie van de geref. kerk te Amersfoort-C, die we op de website van het GVI steunpunt gemeentebouw aantreffen. Ook is kennis genomen van notities van de kerk van Ermelo.

2. AANGAAN VAN EEN RELATIE

2.1. Algemeen.

Een verkering is een liefdesrelatie tussen twee mensen die zich voorbereiden op een huwelijk. De Bijbel leert ons dat het huwelijk niet door mensen bedacht is, maar door God zelf is ingesteld (Gen. 2:18-24).

Christus heeft de woorden uit Gen. 2 over het huwelijk als instelling van God bevestigd en voegde daaraan toe: 'Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet' (Matt. 19:5,6).

Het huwelijksverbond is een afschaduwing van het verbond tussen God en Zijn volk, en ook van het verbond tussen Christus en Zijn gemeente (Ez. 16:8vv; Efez. 5:22-33). Deze liefdeseenheid tussen God en Zijn volk, tussen Christus en Zijn gemeente, kunnen man en vrouw in het huwelijk alleen vertonen als ze hartelijk één zijn in het wijden van hun leven aan God. In 1 Cor. 7:39 kun je lezen: '**...trouwen, mits in de Here**'.

Een kind van God zal daarom alleen een huwelijk mogen aangaan met iemand die ook van harte gelooft in Christus en Hem lief heeft, en in alles naar de geboden van de Here wil leven. Hierover moet in elke verkering grondig worden doorgesproken. Als je op dit punt niet op één lijn komt, mag je niet samen op weg gaan naar het huwelijk.

2.2. Geen huwelijk of verkering met een ongelovige.

Het huwelijk is heilig (gewijd aan de dienst van de Here), maar ook de verkering als voorbereiding erop. De Bijbel leert ons duidelijk dat een kind van God geen huwelijksverbond mag sluiten met een ongelovige. In 2 Cor. 6:14 lezen we: 'vormt geen ongelijk span met een ongelovige'. Zie ook Gen. 26:34,35; Gen. 28:6-8; Deut.7:3,4; Richt.3:5-8.

Een voorbeeld uit de praktijk: Esther (geref.vrijg.) leert Tim (ongelovig) kennen.

Het *pastoraal advies* is: "Begin geen verkering! Maar bid wel veel voor Tim en voor jezelf; praat met hem over de Here. En verder: het is erg belangrijk dat je deze dingen goed uitlegt aan Tim. Anders krijgt hij een heel verkeerd beeld van het geloof. Hij zou bijvoorbeeld kunnen denken dat christenen hooghartig zijn of dat hij in onze ogen niet goed genoeg is. Maak hem duidelijk dat je alleen maar samen verder kunt als hij **echt in God gaat geloven en met Hem wil leven**".

(citaat uit K. de Vries, *Verkering*, pag.50).

Als Esther toch verkering met Tim is aangegaan (ze heeft bijvoorbeeld nu 2 maanden verkering met Tim en hij is geïnteresseerd in het geloof en is ook al een paar keer mee geweest naar de kerk), zegt de dominee of de ouderling niet dat ze het meteen uit moet maken. Hij zegt "Nu de zaken zo staan, nu je eenmaal verkering hebt, mag je het niet zo één-twee-drie weer uitmaken. Je mag Tim nu niet zomaar de deur wijzen, zo mag je niet met mensen omgaan. Dat zou de naam van God en de kerk ook aantasten. Nu Tim heeft gezegd belangstelling te hebben, moet je hem eerst de tijd en de kans geven".

(K. de Vries, a.w.,50,51).

Pastorale adviezen aan Esther:

- gebed voor jezelf en voor Tim intensiveren.
 - aan de Here beloven dat je niet met Tim zult verloven of trouwen als hij niet echt tot geloof komt en dat ook duidelijk aan Tim en aan je ouders laten weten.
 - samen met Tim de Bijbelcursus gaan volgen met mondelinge begeleiding.
 - zolang niet duidelijk is of Tim echt gelooft, zeer terughoudend zijn in intimiteit, en dat ook duidelijk met elkaar afspreken.
 - predikant of wijkouderling bieden aan (een) gesprek(ken) met Esther en Tim samen te hebben.
- (vgl. K. de Vries, a.w. 51,52).

Als Tim niet of niet meer belangstelling heeft voor het christelijk geloof en niet bereid is om hierin verder onderwijs van de kerk te volgen, zullen de ambtsdragers aan Esther en Tim vanuit de Schrift moeten uitleggen dat de Here van Esther vraagt dat zij de relatie met Tim verbreekt. De ambtsdragers zullen pastorale begeleiding geven in de verwerking van het verdriet dat hiermee gepaard gaat.

Indien Esther na geduldig en herhaaldelijk vermaan de verkering niet wil beëindigen, terwijl er bij Tim geen enkele kentering ten goede is, kan een situatie ontstaan waarin de kerkenraad haar de toegang tot het Heilig Avondmaal moet ontzeggen.

2.3. Gemengd-kerkelijke verkeringen, ingrijpende verschillen.

Voorbeeld: Marcel (gereformeerd-vrijg.) is verliefd op Yvonne (lid van een andere kerk, die niet Schriftgetrouw is).

Marcel krijgt het *pastorale advies* eerst na te gaan of Yvonne wel echt gelovig is en zo ja wat dat voor haar inhoudt.

Trouwens, zoals boven (2.1.) reeds is vermeld moet dit ook worden nagegaan als je een verkering aanknoopt met iemand van je 'eigen' kerk. Maar als het iemand van een andere kerk betreft, geldt dit des te meer, omdat er nogal wat kerkgenootschappen zijn, waar veel personen op papier wel lid zijn, maar er in de praktijk weinig of niets meer aan doen; dat houdt verband met het feit dat in een aantal kerken door gemeenteleden en ambtsdragers weinig zorg wordt besteed aan mensen die afdwalen. Bovendien zijn veel kerken in leer en prediking niet trouw aan de Here en Zijn Woord en is er ruimte voor van de Bijbel afwijkende meningen.

Als blijkt dat bij degene op wie je verliefd bent, niet of nauwelijks sprake is van christelijk geloof, geldt uiteraard hetzelfde als hierboven in 2.2. is opgemerkt.

Als blijkt dat Yvonne wel gelovig is, maar te weinig kennis heeft van de inhoud van het christelijk geloof zoals de Bijbel daarover spreekt en in de gereformeerde belijdenisgeschriften is samengevat, wijzen ze Marcel erop dat hij zich goed moet realiseren dat het aangaan of voortzetten van een verkering in deze situatie een lange weg kan zijn die niet gemakkelijk is.

Pastorale adviezen aan Marcel:

- tegenover de Here te beloven dat je de relatie met Yvonne zult beëindigen als zou blijken dat Yvonne niet zover komt dat zij de christelijke leer van harte en gelovig aanvaardt; je moet deze belofte aan de Here uiteraard ook open met Yvonne bespreken.
- gebed voor jezelf en voor Yvonne intensiveren.
- samen met Yvonne de Bijbelcursus (basiscursus of vervolgcursus) gaan volgen met mondelinge begeleiding.
- zolang niet duidelijk is dat Yvonne van harte Christus wil volgen, zeer terughoudend te zijn in intimiteit, en dat ook duidelijk met elkaar afspreken.
- predikant of wijkouderling bieden aan om (een) gesprek(ken) met Marcel en Yvonne samen te hebben.

Als Marcel en Yvonne willen trouwen zullen ze kerkelijk één moeten worden.

Immers, zoals Christus niet gedeeld is (1 Cor. 1:13), zo mag je de huwelijkseenheid in Christus niet opbreken door lid te zijn van 2 verschillende kerken en gescheiden in 2 verschillende kerken avondmaal te vieren.

En hoe zul je de kinderen (als God je die geven wil) opvoeden in de eenheid van het geloof, als je als ouders op dit fundamentele punt van het geloof het niet samen eens bent?

Je zult je samen moeten voegen bij een kerk van de Here Jezus die voldoet aan de 3 kenmerken die genoemd zijn in art. 29 van de NGB.

Veel kerken in ons land voldoen helaas maar al te duidelijk niet meer aan deze kenmerken.

2.4. Gemengd-kerkelijke verkeringen, dichter bij elkaar.

Maar als er nu eens weinig verschil is, bijvoorbeeld in het geval dat jij Geref. vrijg. bent en je vriendin Chr. geref. of Ned. geref. is?

Dan ervaar je wel heel sterk hoe verdrietig het is dat christenen die hetzelfde geloven en belijden, kerkelijk verdeeld zijn. De verschillen kunnen plaatselijk heel gering zijn en soms zijn de samensprekingen al in een vergaand stadium.

Besef echter wel dat het op andere plaatsen anders kan liggen en dat er in de Chr. geref. kerken verschillende stromingen zijn (wat ook een van de belangrijkste belemmeringen is voor de eenwording met de Geref. kerken vrijg) en dat er binnen het verband van de Ned. geref. kerken een te grote tolerantie is voor van de belijdenis afwijkende meningen.

Pastorale adviezen:

Samen zul je moeten trachten tot de goede keus te komen, waarmee je voor de Here biddend hebt geworsteld.

Doe ook serieus moeite om door studie en gesprekken je intensief te verdiepen in de verschillen. Besef wel dat je een keus moet maken die met verdriet gepaard kan gaan in familie en kerkelijke gemeente. Want ook hier geldt dat het lid blijven van 2 verschillende kerken geen goede optie is voor opvoeding in onderlinge (geestelijke) eensgezindheid.

Wanneer je er op deze manier serieus samen voor bidt en eraan werkt, mag je vertrouwen dat de Here je zal helpen bij het nemen van een verantwoorde beslissing.

3. HET HUWELIJK - TWEE GEBODEN IN GEDING

Bij vragen rond huwelijk, samenwonen en wat daarmee in verband staat is het **zevende gebod** aan de orde: Niet echtbreken. Volgens de uitleg die de Catechismus daarvan geeft heeft dit betrekking op heel je omgang met relaties en seksualiteit. De Bijbel bindt ons daarin aan het huwelijk (zoals we zullen zien).

Gemeenschap hebben voor of buiten het huwelijk komt daarmee in strijd. Ook het **samenwonen** heeft soms dat karakter: een voorlopige relatie, waarbinnen je toch als man en vrouw met elkaar leeft. Vaak kom je bij elkaar als uitkomst van een soort groeiproces in je onderlinge - ook lichamelijke - relatie. Dat raakt het **zevende gebod**

Toch komt het ook voor dat mensen samenwonen of seksuele eenwording beleven, terwijl ze *elkaar* trouw hebben beloofd. In eigen ogen ben je getrouwd. Maar je vindt dat iets van twee mensen samen (en eventueel van God). Huwelijksluiting voor de overheid of in de kerk lijkt je onnodig. Of je ziet een officieel huwelijk als een formaliteit of een feest, waartoe je wel een keer wilt komen, zonder dat je het bepalend vindt voor de vraag of je aan elkaar verbonden bent.

Spelen zulke motieven, dan kun je beter ook het **vijfde gebod** erbij betrekken. Dat slaat op de verbanden waarin je leven zich volgens Gods bedoeling afspeelt. Van daaruit krijg je zicht op de rol van ouders, een overheid en andere publieke instanties rond de huwelijksluiting.

Om situaties billijk te beoordelen mag dit onderscheid in motieven om samen te wonen niet over het hoofd worden gezien.

In het vervolg maken we eerst vanuit de Bijbel duidelijk dat de HERE de volledige éénwording (ook lichamelijk) alleen wil binnen de verbondsrelatie die het huwelijk is (hoofdst. 4). Daarna laten we zien dat het huwelijk in Bijbels licht nooit alleen een zaak is van man en vrouw zelf (hoofdst. 5)

4. HUWELIJK EN SAMENWONEN IN HET LICHT VAN HET ZEVENDE GEBOD

4.1 Genesis 2:24

In Genesis 2:24 lezen we: "Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot één vlees zijn". Dit is een regel die God geeft voor ons leven als mensen op aarde. Die slaat niet direct op Adam en zijn vrouw, hoewel je bij hen heel duidelijk ziet hoe diep en hoe volledig de eenheid is: de vrouw is zijn eigen vlees en bloed. Maar bij hen kun je niet spreken van het verlaten van vader en moeder. Wel geldt dat God voor alle huwelijken vanaf Adam en Eva diezelfde diepe eenheid wenst.

Dat deze tekst een regel voor ons leven is zie je ook als Jezus in Matth. 19 hierop teruggrijpt om te zeggen hoe God wil dat er naar het **zevende gebod** geleefd moet worden.

Duidelijk is dat de eenheid tot stand komt via een overgang: uit het ene levensverband ga je over naar een andere relatie: je vader en moeder verlaten en in plaats daarvan je vrouw aanhangen. Aanhangen is een woord dat spreekt over het vormen van een relatie. Trouw en liefde horen daarbij (Ruth 1:14, 2 Sam. 20:2)

Tegelijk zit de seksuele gemeenschap erin opgesloten. (1 Kor. 6:16). De seksuele gemeenschap mag niet apart staan, maar krijgt een plaats in het kader van die hele relatie. Ook duidelijk is dat in die weg door God een wonderlijke eenheid gelegd wordt: *één vlees!* Je bent helemaal en voor altijd voor elkaar. Daarom heeft geslachtsgemeenschap alleen een goede plaats binnen een complete relatie waarin je elkaar zo aanhangt dat je een levenseenheid vormt. Die eenheid is er levenslang tussen twee mensen die elkaar aanhangen, zoals blijkt uit Christus' eigen aanhaling van deze woorden in Matth. 19:6. Samenleven in een liefdesrelatie als man en vrouw, ook lichamenlijk, behoort volgens Gods instelling in dat kader plaats te vinden: een huwelijksrelatie van liefde en trouw waarin je je voor God één weet en waarin je de verantwoordelijkheid wilt dragen om deze eenheid nooit te verbreken.

4.2 Andere teksten

a. in Deut. 22:13-30 geeft Mozes namens God huwelijkswetten. Ook daaruit blijkt dat lichamenlijke gemeenschap volgens Gods bedoeling niet past buiten de huwelijksrelatie. In vs. 14 lees je dat het een vrouw in opspraak brengt wanneer haar man na de huwelijksluiting ontdekt dat zij niet als maagd het huwelijk is ingegaan. Het kan haar zelfs het leven kosten. Dat maakt duidelijk dat losse contacten binnen relaties die nog niet definitief zijn tegen Gods orde zijn. Bovendien kan dat huwelijk pas na de officiële huwelijksluiting blijken: voor die tijd hebben die a.s. man en vrouw dus nog geen gemeenschap.

In vs. 28 en 29 lees je dat lichamenlijke gemeenschap voor en/of buiten het huwelijk onmiddellijk tot een huwelijk moet leiden. Losse seksuele contacten passen dus niet buiten het kader van de huwelijksrelatie. Tegelijk is er geen tussentijd denkbaar, waarin twee mensen die zullen trouwen, toch alvast seksuele omgang hebben. De huwelijksluiting in zo'n situatie moest direct plaats vinden!

b. Ruth 4:13. Boaz neemt Ruth eerst tot vrouw en komt pas daarna tot haar, terwijl hij al eerder gelegenheid had. Dit is één van de voorbeelden waar de Bijbel deze volgorde laat zien.

c. Hooglied 2:7. Wekt de liefde niet op en prikkelt haar niet, voordat het haar behaagt. De relatie tussen de jongen en het meisje in Hooglied, voor elkaar bestemd als bruid en bruidegom, is vol van goede lichamenlijkheid. Toch valt juist bij alle vrijmoedigheid op dat er wel verlangen naar de geslachtsgemeenschap klinkt, terwijl die gemeenschap nog niet plaatsvindt! De genoemde woorden laten speels voelen dat het daarvoor de tijd nog niet is.

d. Lukas 1:34. Jozef en Maria zijn ondertrouwd, maar hebben geen lichamenlijke omgang met elkaar. Ondertrouw stond toen voor de wet gelijk aan een huwelijk; je kon die situatie al niet meer zomaar

verbreken. Het zou dus voor geslachtsgemeenschap nog meer zekerheid bieden dan onze verkerings- en verlovingsstijd. Toch komt het pas tot die eenwording na de officiële huwelijksdag.

e. 1 Korintiërs 7:9. Paulus ziet maar twee mogelijkheden: òf jezelf beheersen, òf trouwen. Hij zegt dat je moet trouwen als je jezelf niet kunt beheersen. In heel dit gedeelte (bijv. vs. 3-5) spreekt hij trouwens over de lichamelijke gemeenschap als iets dat thuishoort in het huwelijk. Ze heeft te maken met de eenheid die er is, waarover je kunt zeggen dat man en vrouw daarbinnen niet zelf over hun lichaam moeten willen beschikken, maar zich juist mogen geven aan de ander. God vindt zonde op dit punt ernstig!

f. 1 Thessalonicensen 4: 4,5. God vraagt dat je juist op weg naar het huwelijk je niet laat meeslepen door je hartstocht. Ook hier blijkt dat God zonden in dit opzicht niet licht opneemt: God is een wreker van dit alles, zegt Paulus.

4.3 Verbond

De relatie tussen een man en een vrouw moet je zien als een verbond. Al in Genesis 1:27 ontdek je een nauw verband tussen onze relatie met God en de onderlinge band als man en vrouw: "naar Zijn beeld schiep hij hem (enkelvoud); man en vrouw schiep hij hen (meervoud)". De Bijbel vergelijkt het verbond tussen God en Zijn volk (of: Christus en de gemeente) daarom vaak met een huwelijksrelatie tussen man en vrouw. Voorbeelden: Jeremia 3; Ezechiël 16: (8), 23; Hosea 1 en 2; Efeziërs 5:22-33; Openbaring 19 etc.

De Bijbel noemt het huwelijk met zoveel woorden een 'verbond'. Bijvoorbeeld in Maleachi 2:14vv: Je huwelijk is een verbond waarvan de HERE getuige is geweest. Ook in Spreuken 2:17 noemt de Bijbel de huwelijksrelatie een 'verbond met God'.

In Gods verbond gaat het om een relatie van trouw en liefde. Maar dat kader van een verbond voegt iets wezenlijks toe aan de relatie: namelijk vastheid en onverbrekelijke beloften. God legt zich tegenover ons vast in Zijn trouw en liefde en nodigt ons uit in Zijn kracht hetzelfde te doen. Dat doet Hij niet voor niets. De HERE weet dat wij zondige mensen zijn: wij kunnen moeilijk geloven dat Hij ons liefheeft en trouw blijft. Wij zijn zelf wisselend in onze trouw en liefde voor Hem. In de structuur van het verbond komt Hij ons met plechtige beloften tegemoet. Zo biedt Hij ons extra zekerheid! Hebreëen 6 vergelijkt het met een eed die God aflegt.

Datzelfde geldt in de onderlinge relatie binnen het huwelijk. Een officieel verbond, waarin je je openlijk tegenover elkaar vastlegt en waarbij je je kracht zoekt in God, is geen overbodige luxe. Liefde en trouw en een veilig kader voor je onderlinge eenwording, ook lichamenlijk, heb je niet uit jezelf. Die eenheid zoeken en beleven zonder die beschermende structuur in het verbond is een overschatting van jezelf en een onderschatting van de zonde in je eigen leven en in je omgeving. Ook zo kan duidelijk zijn waarom de HERE in de Bijbel de volledige eenwording, waartoe ook de lichamelijke gemeenschap hoort, onlosmakelijk verbindt aan **het huwelijk als officieel verbond**.

4.4. Samenwonen of 'samen leven'.

Samenwonen is iets openlijks. Een seksuele relatie voor of buiten het huwelijk niet. Ook in die situatie kun je pas eerlijk voor God een huwelijk beginnen, wanneer je het verkeerde daarvan belijdt. In het gesprek dat de kerkenraad heeft met mensen die gaan trouwen, zal dit punt vrijmoedig aan de orde worden gesteld. Of en hoe je daarop ingaat, kan de kerkenraad niet uitmaken. Mocht je een dergelijke situatie **bewust verzwijgen en er ook geen berouw van hebben, dan komt dat voor je eigen verantwoordelijkheid**. Aan de andere kant is het niet nodig iets te zeggen als je er zelf uitgekomen bent en inmiddels **recht voor God** staat.

4.5. Kerkenraadsbeleid.

Gezien de Bijbelse norm moet de kerkenraad op de genoemde punten letten. Als een ambtsdrager iemand aanspreekt is dat geen gebrek aan tolerantie of liefdeloosheid. Het gebeurt vanuit de overtuiging dat er zonde in het spel is en in de wetenschap dat zonde mensen van God kan doen vervreemden en daarmee Zijn boosheid ermee oproept. Bovendien brengt ieder door zonde zijn of haar eigen leven altijd op één of andere manier schade toe. Dat betekent evenmin dat alleen dit soort zonden worden aangepakt.

Concreet heeft dit beleid gevolgen voor een tweetal punten:

- a. Er wordt vanuit de Bijbel met de samenwonende broeder en zuster gesproken, zo nodig waarschuwend. Eventueel kan afhouding van het Avondmaal plaatsvinden.
- b. Wanneer de kerkenraad op zijn werk zegen ervaart in erkenning van schuld en berouw en de betreffende broeder en zuster besluiten te trouwen, dan zal de raad toezien op kerkelijke huwelijksbevestiging naar art. 70 K.O.

Wanneer de kerkenraad geen erkenning van schuld en berouw aantreft en het betreffende paar besluit wel te trouwen, dan kan er geen kerkelijke huwelijksbevestiging plaatsvinden, maar er zal wel voor deze broeder en zuster gebeden worden in de zondagse eredienst.

Een huwelijk dat niet in de kerk bevestigd kan worden is nog wel een geldig huwelijk. Het huwelijk als instelling van God wordt gesloten door de overheid en niet door de kerk. De kerkelijke bevestiging is op zich niet een waarmerk voor een huwelijk in de HERE. Maar het blijft wel de weg die de HERE van Zijn kinderen vraagt. Het feit dat een huwelijk niet kerkelijk bevestigd kan worden is niet bedoeld als een soort straf, maar we moeten ons in de kerk hoeden voor onwaarachtigheid.

5. HUWELIJK EN SAMENWONEN IN HET LICHT VAN HET VIJFDE GEBOD

In het voorgaande hebben we uitgelegd dat de volledige relatie als man en vrouw alleen past binnen het huwelijk. Daarmee hebben we nog niet gezegd wanneer er sprake is van een huwelijk. Sommigen beschouwen samenwonen als gelijkwaardig aan het huwelijk, zeker als het met een notarieel contract is vastgelegd. Zij erkennen wat in het vorige hoofdstuk is betoogd. Zij vinden dat ze daaraan voldoen: hun relatie van liefde en trouw bedoelt niets anders dan het huwelijk.

Dit raakt aan het **vijfde gebod**. God zet ons individuele leven in het kader van verbanden. Te denken valt aan ouders en familiekring, aan maatschappij en overheid, en niet in de laatste plaats aan de gemeente van Christus. Juist bij de huwelijksluiting kun je niet om deze verbanden heen.

5.1. Trouwen in de Bijbel.

In de tijd van de Bijbel kwamen man en vrouw meestal anders tot een huwelijk dan vandaag. Ouders huwelikten hun kinderen uit (vgl. bijv. Gen. 21:21; Deut. 7:3; 1 Kor. 7:36-38). Op een gegeven moment volgt de ondertrouw: dan werd de afspraak officieel gemaakt. Men legde wederzijdse beloften af. De vader van de bruidegom betaalde de bruidsprijs aan de familie van de bruid (Ex. 22:16,17). Dan gold men voor de wet getrouwd, wat uitkwam in het feit dat verbreking van de relatie alleen via een officiële echtscheiding kon plaatsvinden. Toch leefde men nog niet bij elkaar. Na enige tijd vond de bruiloft plaats: een feest van meerdere dagen, waarbij de bruid **onder getuigen** aan de bruidegom werd gegeven door haar familie. Daarbij was de gemeenschap van het dorp betrokken. Later, in de tijd van het Nieuwe Testament, werden er officiële huwelijkscontracten opgesteld. Alleen zo was het huwelijk wettig.

De vormen kunnen per tijd verschillen. Toch kun je hierin twee principes herkennen:

- a. **Huwelijksluiting van de kinderen raakt de ouders en de familie.** Dit sluit aan bij de zinsnede uit Gen. 2:24 dat je om tot een huwelijk te komen je vader en moeder moet verlaten. Bedoelt is openlijk verlaten: van de ene leef- en rechtssfeer ga je over naar de andere. Het raakt het vijfde gebod dat oproept om de ouders in hun door God gegeven positie te erkennen. De vorming van een nieuwe levenseenheid kan in principe niet buiten de eerste leefkring om waarbinnen je als mens een plaats ontving.
- b. **Huwelijksluiting heeft een officieel en publiek karakter** binnen de gemeenschap waar je plaats is. Zoals het ouderlijk huis deel uitmaakt van dorp of stad, zo staat de nieuwe levenseenheid die een getrouwd stel vormt binnen het geheel van de samenleving. Ook dat aspect raakt het vijfde gebod: dat betreft in het verlengde van het spreken oer de verhouding ouders - kinderen alle levensverbanden waarbinnen God je een plaats geeft. Hierbij moet je bedenken dat in Israël burgerlijke en kerkelijke gemeenschap samenvielen.

Vandaag is de situatie anders, maar die principes zijn nog steeds belangrijk. Ze maken duidelijk dat het aangaan van een huwelijk **nooit een zaak van twee individuen onderling** mag zijn. Wel is in de loop van de tijd meer ruimte gekomen voor de mens als individu en voor individuele keuzemogelijkheid. Dat is op zich waardevol, maar die ontwikkeling mag niet zover gaan dat de individuele mens de gemeenschapverbanden niet meer nodig denkt te hebben.

Op één of andere manier (welke manier dat is ligt niet voor altijd en overal vast) moet duidelijk worden dat het een officiële verbintenis betreft, die je aangegaan bent ten overstaan van ouders en familiekring, van de samenleving en van de kerkgemeenschap.

5.2. Verbond, getuigen.

Ook uit het eerder genoemde feit dat het huwelijk het karakter heeft van een **verbond**, blijkt dat je het niet mag losmaken van de gemeenschap om je heen. Een goedbedoelde relatie die je slechts met z'n tweeën aangaat, is nog geen wettig huwelijk! Een verbond is namelijk altijd iets publieks: het wordt gesloten **onder getuigen**. Tussen God en ons is dat eigenlijk niet nodig: God is betrouwbaar. Toch

herinnert de HERE in JES. 1:3,4 aan dit verbond. Daar noemt Hij hemel en aarde zelf getuigen van Zijn verbond. In Mal. 2:14 zinspeelt de HERE hier ook op, maar dan toegepast op de huwelijksluiting. Hij noemt Zichzelf getuige bij ons huwelijksverbond. Een huwelijksverbond kwam tot stand onder getuigen. Eigenlijk, zegt God, was Ik achter en via menselijke getuigen de grote Getuige op jullie trouwdag. Daarom moet je de publieke beloften serieus nemen! Vergelijk dit met het afleggen van een eed in de samenleving. Mensen zijn getuigen, maar door de publieke eed maak je ook God zelf bewust tot getuige. Je ziet dat ook met de beloften in de kerk. Die leg je af voor 'God en Zijn heilige gemeente'. De gemeente is getuige, maar daarachter staat uiteindelijk God zelf. Zo moet je kennelijk de huwelijksbelofte beschouwen. Als onder getuigen tot stand gekomen en daarin juist heenwijzend naar God als de grote Getuige!

Mal. 2:14 zet je ook op het spoor van de bedoeling daarvan. In hoofdstuk 4 hebben we gezegd dat de relatie van man en vrouw een verbond moet zijn, mede in verband met de nodige vastheid die je aan elkaar belooft. Dat is geen overbodige luxe in het licht van de zonde in je zelf en om je heen. Mal 2:14 maakt duidelijk dat ook getuigen daar iets mee te maken hebben. Dat God getuige is betekent dat Hij aanspoort tot huwelijkstrouw.

Wanneer je huwelijksverbond tot stand komt binnen de gemeenschap, onder officiële getuigen, zit daarin een bewaking van de huwelijkstrouw. Juist in het licht van de zonde is dat onmisbaar. Familie, samenleving en/of gemeente zijn door het publieke karakter van de huwelijksluiting in zekere zin mee verantwoordelijk voor die relatie. Ze mogen vanuit de positie die ze in je leven hebben aan de bel trekken, je aansporen tot huwelijkstrouw, waar nodig helpen. In heel ons leven mogen we leren als hele gemeente God te volgen. Daarvoor heb je anderen nodig! Je huwelijk op eigen houtje aangaan, niet als officiële verbondsrelatie onder getuigen, verraadt een onderschatting van de zonde en een overschatting van jezelf. Dat schreven we al eerder (in 4.3.). Je meent dan kennelijk dat je met z'n tweeën wel sterk genoeg bent om zo'n relatie waar te maken en in te vullen zoals God bedoelt. Wie zichzelf in het licht van de Bijbel kent moet zeggen: Daarbij hebben we God nodig. En God schakelt juist de verbanden om ons heen in: familie, gemeente en maatschappij.

5.3. Kerkenraadsbeleid

Mensen die gaan samenwonen menen vaak dat uit deze vorm van samenleven wel respect voor God en Zijn wil spreekt. Door de invloed van het moderne individualisme kan het soms heel moeilijk zijn in te zien, dat God ons leven in gemeenschapsverbanden zet. Daarbij speelt ook een rol dat de verbanden van familie, kerk en samenleving voor het idee van velen weinig zinvol hebben bijgedragen aan hun leven. Er kan ook sprake zijn van het falen bij die verbanden zelf. De kerkenraad ziet het als zijn taak in zulke situaties allereerst onderwijzend op te treden. Wel is, vanwege het openbare karakter van deze situatie eenvoudige afhouding van het Avondmaal mogelijk. Niet met als eerste accent het bestraffen van de zonde, maar om de tafel van de HERE heilig te houden en te onderstrepen dat deze situatie strijdt met Gods geboden. Anderzijds wordt de mogelijkheid opgehouden dat de betreffende broeder en zuster op advies van de kerkenraad in eigen verantwoordelijkheid besluiten niet aan het Avondmaal deel te nemen.

Toch kan in verdere gesprekken duidelijk worden dat er verzet tegen Gods geboden achter zit. Daarmee komt het op hetzelfde plan als beschreven onder 4.5.

Kerkelijke bevestiging van een eventueel huwelijk levert ook hier problemen op. Aan de ene kant kan juist de wens daartoe duidelijk maken dat je in de verbanden waarin je leeft verder wilt met je relatie (na schuldbelijdenis). Aan de andere kant past het formulier hier nog minder, omdat je ook volgens eigen bedoeling allang getrouwd was. De startsituatie die uit dit formulier spreekt staat daar ver vanaf.

5.4. Tenslotte

We wijzen er op dat de norm van Gods Woord en de handelwijze die zich daaraan bindt in grote lijnen kunnen worden duidelijk gemaakt, maar dat niettemin elke situatie uniek blijft. Soms is er bij mensen geen verzet tegen Gods wil, maar gebrek aan inzicht, onkunde of zelfs onmacht in een gebroken situatie. Dat verschil in situatie maakt dat de concrete handelwijze ook per situatie kan verschillen. Daarom kun je je nooit verschuilen achter de situatie van een ander. Evenmin mag je je beroepen op de handelwijze in een ander geval. En wees ook voorzichtig met een oordeel in deze zaken, zeker als je niet persoonlijk op de hoogte bent van de omstandigheden.

6. NAWOORD

Wij hopen dat u en jullie deze notitie hebben willen lezen zoals de kerkenraad dit heeft bedoeld. Niet als het opdringen van onze visie, maar als een handreiking vanuit de Bijbel wat Gods wil is met betrekking tot (seksuele) relaties tussen Zijn kinderen.

Tegelijk nodigen we iedereen die dat wil uit om op deze notitie te reageren. Bijvoorbeeld wanneer je in je eigen leven in zo'n situatie leeft of dreigt te komen. Of wanneer je het niet of niet helemaal eens met wat erin geschreven is.

Wij willen met nadruk zeggen dat deze notitie niet is geschreven met de bedoeling om bepaalde zonden van bepaalde mensen er nu eens even uit te lichten. Om die flink aan de kaak te stellen en vervolgens onszelf tevreden te vertellen dat wij zoveel beter zouden zijn. Wie deze handreiking zo opvat, komt in strijd met de houding van Christus zelf. De geschiedenis van de overspelige vrouw in Johannes 8 maakt duidelijk: wie zonder zonde is werpe de eerste steen.

In dat besef schreef de kerkenraad deze notitie. Omdat ook wij als zondaars voortdurend de goede weg moeten leren. En dat we zonder Christus nergens zijn.

In de seksualiteit vindt Gods tegenstander een invalspoort om ook Zijn kinderen te verleiden. Als we op dit punt niet samen willen volhouden in de heiliging die God van ons vraagt, zal de uitholling van het christelijk leven me grote sprongen doorgaan.

We hopen dat U en jullie met ons deze grote zorg verstaan.

We bidden dat God ons Zijn Geest geeft om samen Zijn wil te kennen en te doen.

Door de kerkenraad vastgesteld op 27 mei 2003.